

PROLETAREC

ŠTEV.—NO. 1074.

CHICAGO, ILL., 12. APRILA, (APRIL 12,) 1928.

LETO—VOL. XXIII.

VSEBINA.

ČLANKI.

Volilne kampanje in kdo jih plačuje.
Parlamentarizem na Japonskem.
Politika "bombašev" in bomb v Chicagu.
Argumenti nasprotnikov evolucije.
Borba med brati na Kitajskem.
Do 900,000 telefonskih slušal v Chicagu.
Odvetnik druš. št. 131 SNPJ. računal za nasvet \$500.

IZ NAŠEGA GIBANJA.

Spored prvomajske proslave kluba št. 1 JSZ. v Chicagu.
Z bojnega polja premogarjev v Pennsylvaniji.
Poročilo o pomožni akciji clevelandske federacije društev S.N.P.J. za stavkarje.
Trije slovenski delegatje na konvenciji soc. stranke v New Yorku.
Šikaniranje premogarjev v Coloradu (Bowen).
Prvomajska slavnost članstva JSZ. v Indiani.

John Kobi v Duluthu za organiziranje socialističnega lokala.

Volitve delegatov za VII. redni zbor JSZ.
Naselbini Barberton in Rittman za stavkarje.
Veselica sosedov v Ciceru v soboto 14. aprila.
O zaključni predstavi dramskega odseka kluba št. 1 JSZ.

Poročilo o podpori za stavkujoče rudarje, ki smo jo prejeli v marcu.

Z menoj je takole, piše J. K.

Iz upravnništva.

Ali ste naročeni na "New Leader"?

Listu v podporo.

Imenik klubov in Konferenc J. S. Z.

Račun razpečanih znamk.

Fond v podporo stavkujočim premogarjem.

Priredbe klubov JSZ.

RAZNO.

Pobožna rodbina (J. S. Machar).

Vštipci.

Listnica uredništva.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Published by Jugoslovenska Delavska Tiskovna Družba (Jugoslav Workmen's Publishing Co.) Izhaja vsak šetrtek. Published Every Thursday. Naročnina (Subscription Rates): United States and Canada za vee leto (per year) \$3.00, pol leta (half year) \$1.75; Foreign Countries, za leto (per year) \$3.50; pol leta (half year) \$2.00.
Address: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. — Telephone: ROCKWELL 2864.

Vsebina prvomajske številke.

V SLEDEČEM podajamo le deloma vsebino prvomajske številke, ki izide 26. aprila. Kdor ima zanjo kak spis ali oglas, naj ga nemudoma pošlje. Enako apeliramo na vas, da se požurite z naročili. Čimveč jih bo, toliko večja in boljša bo prvomajska izdaja. — Izmed gradiva zanjo ki smo ga prejeli do datuma ko to pišemo, omenjamo: Ivan Molek: "Kontrarevolucija". Je to zelo zanimiva skica revolucij in kontrarevolucij, ki se dogajajo v pomenkih tam kjer ni ne prvega ne drugega. I. Molek je poslal tudi pesem "Bratstva znak". "Naši govorniki in naši ljudje" je Kozma Telebanova satira, enako tudi pripovedka o novih odrešenikih. "Kako sem praznoval prvi maj v Turkestanu", je naslov opisa o praznovanju Prvega maja v sovjetski Rusiji po revoluciji, ki ga je poslal Ivan Vuk. Izmed člankov ter drugega gradiva omenjamo: "Bodočnost gre delavstvu" (Jože Zavertnik); "O slovenski književnosti" (Anton Kristan); "Delavske stranke v in izven ene ali druge internacionale"; "Večne izpremembe" (Anton Slabe); "Odkrita beseda o stavki premogarjev, uniži in drugem" (Anton Garden); "O političnem položaju v Jugoslaviji" (Historicus); "Veriga moderne dobe" (Mirko Kunčič); "Gospodarski položaj v Sloveniji" (Franjo Aleš, Ljubljana); "Rudarske zgodbe iz nekdanjih dni" (Nace Žlemberger); "VII. redni zbor J.S.Z."; "Vprašanje 'Proletarca' z ozirom na bodočnost našega gibanja"; "Naše časopisje in njegova kakovost" (Anton Šabec). — Članke o naših podpornih organizacijah so poslali dosedaj: Frank Somrak "O naših podpornih organizacijah"; John Lenko, "Praktična in nepraktična razpodelba asesmentov"; F. Z., "Prepiri za malenkosti"; priobčen bo članek o bodoči konvenciji SSPZ., in istotako o konvenciji JSKJ. V razpravi o podpornih organizacijah je obljubilo sodelovati več drugih, med njimi tudi Vincenc Cainkar.

"Maj — rešitelj", je F. S. Tavčarjev spis. H. G. Perušek je poslal članek "Umetnik in umetnost". Slovenski kartonist Felix Rozina, Forest City, Pa., je poslal nekaj karikatur o dveh važnih tipih, ki sta udomačena v stavki premogarjev. Prvomajska številka "Proletarca" bo bogato ilustrirana.

V svrhu, da pokrijemo stroške, priobčujemo v nji tudi oglase. — Naročite iztis ali dva svojcem v starem kraju. Posamezna številka za inozemstvo stane 30c. Ali imate znane rojake v Kanadi, v Južni Ameriki itd.? Naročite jim prvomajsko številko.

Naj še omenimo, bo vsebovala med drugimi šest slik iz Belokrajine in nekaj iz ostalih krajev Slovenije. O starem kraju in o potovanjih naših rojakov v domovino bo pisal Jacob Zupančič.

Prvomajska številka je vredna ne samo 25c, kolikor stane naročnike tukaj, ampak 75c. Dobite jo za dvakrat manjšo vsoto. Kdor more, naj naroči več izvodov skupaj. Cene so navedne v zadnji in predzadnji številki "Proletarca" na drugi strani platnic.

PROLETAREC

Glasiło Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 1074.

CHICAGO, ILL., 12. APRILA, (APRIL 12,) 1928.

LETO—VOL. XXIII.

Upravištvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

VOLILNE KAMPANJE IN KDO JIH PLAČUJE

IZMED najtežjih del, ki jih ima delavski agitator, je nabiranje prispevkov v kampanjski fond stranke, ki služi ljudstvu. "Vedno in vedno kolektate", ugovarja delavec, ter da 25c, morda 50c, mogoče celo \$1, da omogoči agitacijo stranki, ki je njegova in dela zanj. Le malo jih je, ki bi dali z navdušenjem. Večinoma prispevajo pod pritiskom agitatorjev, potem pa kritizirajo vsled "večnih kolekt" toliko, da napravijo kolikor mogoče škode.

Harry F. Sinclair je dal v kampanjski fond republikanske stranke l. 1920 \$160,000 "po ovinkih". Mnogi drugi kapitalisti so dali od pet do dvajset tisoč dolarjev "po ovinkih". Sinclairjeva kontribucija ne bi prišla na dan, če ne bi nekateri demokratski ter progresivni senatorji toliko insistirali v preiskavi škandala, ki ima svoj izvor v Teapot Dome. Tam je namreč v zemlji polno olja, zemlja je vladna posest, in privatne družbe so jo hotele v najem. Pa se je dogodilo, da so dobili gotovi prvaki republikanske stranke, npr. notranji tajnik Fall, okrog dve sto tisoč, manj važni uradniki po nekaj tisoč, važni listi v "obliki reklame" kakega pol milijona, in glavni odbor republikanske stranke \$160,000. Teapote Dome je bil oddan "v najem" Sinclairjevi družbi...

Ta škandal je siloma pritiral pred tribunal javnosti pokojni wisconsinski senator Robert M. LaFollette; pozneje so se ga v svoje agitacijske namene poslužili in se ga poslužujejo tudi prvaki demokratske stranke. Progresivni republikanski senatorji pa so načelno za preiskavo. Republikanski prvaki stare garde so demokrate nekaj časa svarili, češ, ne predaleč! Nato so planili z razodetjem: Sinclair ter drugi kapitalisti so poslali svoje kontribucije v predsedniški volilni kampanji ne samo republikanski, nego tudi demokratski stranki! Vsakemu poznavalcu republikanske in demokratske stranke je jasno: obe sta podpirani od enih in istih interesov; v praksi sta eno, in obe sta dolžni braniti sistem, ki je v ekonomskem svetu označen z besedo "kapitalizem".

Multimilijonar Samuel Insull v Chicagu potroši v volilni kampanji do četrte milijona dolarjev. L. 1926 je izdal za senatorskega kandi-

data Smitha v Illinoisu \$125,000 za demokratskega v isti urad ob istem času pa \$25,000. Prispeval je obenem, seveda "tajno", dokler se ni izvedelo, od \$2,000 do \$10,000 za več drugih republikanskih in demokratskih kandidatov. Insull ter ostali denarni magnatje vedo, da med republikansko in demokratsko stranko ni nobene razlike. Volilci seveda ne vedo in nočejo vedeti. Danes so za republikance, jutri za demokrate, in mislijo, da menjajo stranko. V resnici menjajo samo "politikaše", to je, osebe, kajti republikanska kot demokratska stranka sta pod kontrolo enih in istih gospodarjev ter sta eno!

Senatni odsek, ki preiskuje oljni škandal, je moral, hočeš nočeš, posvetiti tudi v kontribucije kapitalistov, ki jih dajejo eni ali drugi stranki v volilni kampanji. Pri zaslišavanjih meseca marca to leto je prišlo na dan, da sta se odbora republikanske in demokratske stranke dogovorila, da ne bosta objavljala dohodkov v svoje kampanjske fonde — z drugimi besedami, da ne bosta izdala imen velikih prispevalcev. In imata vzroke. Ameriški kapitalizem se boji "tretje stranke", zato hoče obdržati pozornost ljudstva pri dveh. Če nočete republikanca, pa izvolite demokrata! In ljudstvo se dere za enega ali drugega, hodi na shode, prispeva jim po dolarjih in petakih, agitira na vse pretege, in krega se v delavnicah, kot da sta si druga drugi v resnici protivni. V Chicagu je odvetniška zbornica indorsirala 11 demokratov in 11 republikancev, ki kandidirajo za sodnike. Neštetokrat se dogodi, da si demokratski in republikanski političarji mandate medsebojno razdele, ne da bi ljudstvo kaj vedelo o tem, kajti volilni boj se navidezno nadaljuje, govorniki se drug drugega obmetavajo z blatom, drug drugemu očitajo korupcijo, ostane pa vedno pri starem.

Republikanska stranka je "biznis". Demokratska je "biznis". Predno se ena ali druga odloči, kje naj bo njena nominacijska konvencija, zahtevata od mest, ki se zanjo potegujejo, da povedo, koliko so voljna plačati. Republikanska stranka bo imela svojo konvencijo v Kansas Cityju. Dvorana je ne bo stala ničesar,

kajti trgovska komora ji bo plačala vse stroške, povrhu pa ji bo dala še mnogo tisoč za kampanjo. Prvič mesto, v katerem se konvencija vrši, smatra to za reklamo. Drugič, delegatov in gostov je navadno več tisoč, kar pomeni dohodke za hotelirje, trgovine, restavracije in butlegerje. Mesto, ki hoče tako konvencijo, mora garantirati prizadeti stranki od sto tisoč do četrta milijona dolarjev. Kapitalistični interesi v Hustonu, Texas, so ponudili demokratski stranki nad \$200,000 subvencije, če se odloči za konvencijo v njihovem mestu. San Francisco ji je v isti namen ponudilo nad četrta milijona, bizniški interesi v Chicagu \$130,000, Detroit \$125,000 in Cleveland \$150,000 ter brezplačno dvorano.

Kapitalistični stranki torej nista v zadregi za sredstva. Mesta jima grédo na roko, časopisje jima da vso mogočo reklamo, in veliki ter mali kapitalisti jima polnijo kampanjske blagajne s kontribucijami, ki znašajo od petaka pa vse do stotisočakov.

Edino kar more zbrati stranka zavednega ameriškega delavstva, je nekaj tisočakov, in še to dobi s težko mujo. Vendar pa je vsakdo, ki ji kaj prispeva ter zanjo glasuje, lahko ponosen zato, ker ima zavest, da se ni nikomur prodal, in da stoji na svojih nogah ter misli s svojo glavo.

Borba med brati na Kitajskem

Mnogo obetajoča revolucija na Kitajskem se je končno razvila v krvavo in politično borbo med nacionalisti in radikalno strujo, ki so jo nacionalisti krstili za komunistično. Ta bratomorni boj traja že mnogo mesecev. Prvi kot drugi se poslužujejo terorističnih metod. Nacionalisti so v tej borbi za premoč in oblast prišli v ospredje; opozicijo zatirajo s terorjem. Isti elementi, ki se sedaj koljejo, so še pred letom bili skupno v eni stranki in se skupno borili za osvoboditev Kitajske izpod imperialistične nadvlade tujih sil in domačih mogotcev.

Zgodovina kitajskih revolucij novejšje dobe dokazuje, da je pot do osvoboditve težka, kajti to, da se boriš za svobodo, samo na sebi ne zadostuje. Če nisi zanjo dozorel, je ne dobiš, ker nisi kos nalogi. Ogromna Kitajska je v podložništvu, ker še ni dovolj močna, dovolj zrela, da se ga otrese ter se postavi na svoje noge. Uči se v krvi in trpljenju, zato da enkrat postane svobodna.

Naročite prvomajsko številko "Proletarca" svojcem in prijateljem v starem kraju. Stane za inozemstvo 30c izvod. Pošljite nam vsoto in naslov prejemnika, drugo izvršimo mi.

Parlamentarizem na Japonskem

Na Japonskem je bila volilna pravica do letos zelo omejena. Imeli so jo le privilegirani sloji, izobraženci in posestniki. Do 1. 1928 je imelo samo tri milijone Japoncev volilno pravico. Po dolgi letih borbe jo je končno dobilo tudi ljudstvo in število volilcev se je pomnožilo od tri na 12 milijonov. Prve volitve v japonski državni zbor na podlagi splošne in enake volilne pravice so se vršile 20. februarja 1928. Vlada je v volilni kampanji postopala zelo oblastno; ovirala je agitacijo opozicionalnim skupinam kolikor je največ mogla. Hotela se je obdržati na površju za vsako ceno, toda je prišla iz borbe vzlíc temu — poražena. Japonski državni zbor šteje 466 poslancev, izmed katerih jih je dobila stranka na vladi (sijukai) 221, liberalna opozicija (minseitō) pa 214. To sta torej dve glavni skupini, oziroma stranki, na Japonskem. Prva je konservativna, ki se drži starih tradicij. Druga je v volilnem boju nekaj časa naglašala, da zahteva reformiranje vladnega sistema: to je, če kabinet v zbornici nima večine, če mu izreče nezaupnico, naj odstopi. Konservativci pa pravijo, da bi bil to atentat na osebo vladarja, kajti vlada je odgovorna njemu; Japonci ga smatrajo za božanstvo, in konservativni nazor je, da se vladarju ne sme odvzemati nobene odgovornosti, dolžnosti in veljave. Liberalci so s to svojo zahtevo radi agitacijskih vzrokov v volilnem boju ponehali, toda bodo uspeli avtomatično. Kaj hoče vladi zbornica, če v nji nima večine in opore! Po volitvah sta se obe stranki podale v tekmo za naklonjenost manjšinskih skupin, ki štejejo 31 poslancev. Izvoljenih je bilo namreč 16 takozvanih neodvisnih poslancev, štirje ki pripadajo trgovski stranki, trije kakušinskemu klubu in osem proletarski stranki.

Vzlíc razširjeni volilni pravici se mase niso še obrnile k delavski stranki, ki ima, kot omejeno, 8 poslancev, toda v konservativni Japonski smatrajo že to za velik uspeh.

Ko je kmalu po volitvah neki delavec skušal nagovoriti cesarja, ki se je peljal mimo da ga opozori na bedo brezposelnih, je bil seveda prijet predno bi ga mikado mogel videti. Bil je to prvi dogodek te vrste na Japonskem; vzbudil je veliko senzacijo, kajti prelomil je tradicijo. Japonski cesar je smatran za silno vzvišeno osebo, — pa si ga drzne proletarec opozarjati na bedo delavstva, ki do zadnjega časa ni imelo niti volilne pravice. Ker je dotični delavec znan delavski agitator, so morali dogodku posvetiti toliko več pozornosti. Govorica o njemu je prišla tudi na dvor. Dovolili so, da je prišla k mikadu delavska deputacija, ki jo je sprejel v avdijenci. To se je dogodilo na Japonskem prvič. Razvoj delavskega gibanja v cesarstvu

vzhajajočega solnca gre po istih potih in po istem procesu kot je šel v evropskih avtokratičnih deželah pred desetletji, npr. v Nemčiji in Avstro-Ogrski.

Delavskih poslancev je v japonskem državnem zboru malo, ker je delavstvo šele stopilo v politično areno. Teh par, ki jih ima, bo skrbelo, da se bodo zahteve japonskega proletariata razglašale v zbornici, in dasi jih je malo, bodo vendar v stanju doseči za delavsko ljudstvo marsikaj, kar je bilo pred nekaj leti na Japonskem v očeh reakcije in nazadnjaštva "utopija".

Politika "bombašev" in bomb v Chicagu

Drugo največje ameriško mesto že dolgo slovi vsled politikašev najnižje vrste, ki se zatekajo v medsebojnih bojih k atentatom, bombam ter drugim metodam, ki so udomačene v nižinah.

Chicago je mesto skrajne korupcije. Časopisje se zgraža, kadar je kak politikaš umorjen, kadar je na rezidenco tega ali onega političnega veljaka vprizorjen bombni napad, plaka nad slabim imenom ki ga ima Chicago po svetu, in vse gre po starem tiru.

Socialistična organizacija je v Chicagu šibka. Komaj da funkcionira. Isto časopisje, ki danes grmi proti korupciji in tolovajstvam v republikanski in demokratični stranki, je grmelo med vojno proti socialistom ter pomagalo reakciji ter agentom provokatorjem, da so jo pritirali do stopnje, kjer je postala brezmočna.

Čikaška "politika" je tako korumpirana, da je ne ozdravi nobena skupina republikanskih ali demokratiških kandidatov. Naj bo izvoljena katerakoli, taktika bombaštva, podkupnin in splošne korumpiranosti se bo nadaljevala. Šele kadar se vzbudi pošteno misleče ljudstvo ter se pridruži socialistični stranki, bo s Chicaga izbrisan madež politične prostitucije. To pa bo vzelo časa, ker je bolezen v nji zelo globoko ukoreninjena; sega namreč že v vsak kotic mestne uprave. In namesto da se bi situacija izboljšavala kot obljubujejo kandidati, je vedno slabša. In bo vedno slabša, neglede ali je izvoljena Smalloya-Thompsonova-Crowova ali Deneenova skupina, ali pa demokratska. Kar Chicaga potrebuje, je stranko, ki bi jo moralno prerodila.

NAROČITE REVIJO "POD LIPO".

Ako vam je bila poslana na ogled revija "Pod lipo" in ste sklenili da jo naročite, vas prosimo, da pošljete naročnino čimprej na naslov "Proletarca", ali pa nas obvestite, da jo ne mislite naročiti.

ARGUMENTI NASPROTNIKOV EVOLUCIJE

Predaval v klubu št. 1 J. S. Z.
IVAN MOLEK

Uvod.

Morda porečete: Spet prihaja z evolucijo! Saj smo to že dvakrat ali trikrat slišali.

Le počasi. Predmet evolucije je tako ogromen, da je malone neizčrpljiv. V znanstvenih publikacijah in na odrih predavateljskih dvoran, popularnih kakor strokovnih ali višješolskih, je evolucija vedno na dnevnem redu. Če je za kroge strokovnjakov in izobražencev to vprašanje tako važno, ne sme biti nič manj važno za nas navadne delavce.

Zlasti pa mora biti važno za socialiste. Vsa stavba socialističnega naziranja je zgrajena na priznanju zakona evolucije. Socialist, ki ne razume vsaj glavnih principov evolucije, ne bo razumel socializma. Kakor hitro zapojmiš proces razvoja v naturi, v vsem, ti bo kmalu jasno, kako se razvijajo in razkrajajo tudi človeške institucije. Organizem se je razvil, življenje se je razvilo, človek se je razvil in človeška družba se je razvila in se še razvija; razne forme družabne organizacije se razvijajo in razpadajo. Za razvojem vsega tega pa tiče vzroki in glavni vzrok je: *bistvena izprememba razmer zahteva tudi izpremembo organizma in organizacije*. Nove razmere, novi pogoji, nov environment zahteva nove oblike življenja; staro življenje se mora prilagoditi novemu ali poginiti.

Ko delavec enkrat razume te glavne principe procesa življenja, mu je lahko razumeti, zakaj mora kapitalističnemu sistemu nujno slediti socialistični sistem. Skratka: socialist mora biti tudi "evolucionist".

1. Evolucija argumentov.

Čim bolj se razširja znanstveni nazor o življenju in svetu in prodira resnica o evoluciji med ljudi, je toliko več krika v taboru reakcije, kjer so v pretežni večini zbrani tudi nasprotniki socialistične misli; toliko več je argumentov proti priznanju evolucije. Največ krika je med takozvanimi fundamentalisti, h katerim spadajo tudi slovenski katoliški duhovni in vsi oni, ki so religiozno pobarvani ali ki dajejo koncesije reakciji na tem polju.

Potrebno je torej, da si ogledamo te argumente nasprotnikov in jih kritično prerešamo. Dobro je, da poznamo orožje, ki ga suče nasprotnik proti nam. Važno je za vsak boj, da se čimprej odvzame in zdrobi nasprotnikovo orožje. Kadar traja boj dalj časa, se navadno izpreminja bojvena taktika, menjajo se metode boja.

Zanimiv je razvoj sam tega boja. Evolucionar, ki se bojuje za uveljavljanje novega svetovnega nazora, evolucijskega nazora, lahko opazi tudi v evoluciji pobijanja resnice o evolu-

ciji gotove stopnje in tendence, ki korakajo neko uniformo pot. Bojevine metode nasprotnikov, ki pobijajo nazor evolucije, se namreč razvijajo po nekem naravnem "pravilu", ki je lastno drugim slučajem in drugim dobam. Ker že dobrih dvajset let z vso vnemo zasledujem tok glavnih argumentov za in proti evoluciji, sem opazil, da se nasprotni argumenti razvijajo po enem in istem modusu ali "zakonu", ki je veljal v boju proti novi resnici v vseh časih človeštva.

V tem razvoju pobijalnih metod razločujem štiri štadije:

Prvi štadij: Molčeče preziranje vsake nove resnice ali novega naziranja, ki je diametralno nasprotno staremu.

Drugi štadij: Smešenje nove resnice in persekutiranje njenih eksponentov, če je mogoče.

Tretji štadij: Zanimanje besed in pojmov, godrnjavo popuščanje, dajanje koncesij in kompromisarjanje.

Četrti štadij: Konec opozicije z molčečim priznanjem nove resnice.

Lahko bi vam naštel obilico slučajev iz zgodovine, ki dokazujejo, da je vsaka, nanovo odkrita velika resnica morala iti skozi omenjene štiri štadije razvoja, predno je bila v splošnem priznana. Ta opredelitev se popolnoma ujema z novejšim odkritjem učenjakov na polju sociologije, ki pravijo, da neizobražena ljudska masa rajši sprejema laž kot resnico. Laž se rada udomači, in čim večja, tem prej se ukorenini. Paralelno s tem odkritjem je ugotovil McCabe, da religija je v vseh dobah svoje evolucije rastla z ignoranco mase in padala z rastjo izobrazbe. Kjer ni znanja, tam cvete vera; kjer je znanje, tam vera peša in izginja. Ker pa vera bazira na lažnosti, je seveda prilagodljiva glupi masi in vsled tega laglje sprejemljiva. Dejstvo je tudi, da se laž, če ostane dolgo časa nepobita, smatra za pozitivno resnico. Beseda "laž" je sicer tukaj preostra. Laž imenujemo nekaj, o čemur vemo, da ni res. Če pa nekaj verjamemo, ne da bi se zavedali, da je laž, pravimo, da smo bili v zmoti.

Iz tega je vedno sledilo, da so ljudje, ki so odkrili novo resnico, imeli težke boje z zagovorniki in branitelji starih zmot. Vsi ti boji so šli po enem kopitu. Najlepši primer imamo v ostrem konfliktu med Kopernikovim heliocentričnim sistemom in aristotelo-ptolomejskim geocentričnim sistemom, ki je trajal dobri dve stoletji. Geocentrični sistem je bil stara zmeta, katero je sprejela nezmotljiva (!) sveta cerkev kot sveto resnico. Po tem sistemu ki sta ga postavila Aristotel in Ptolomej davno pred Kristom, je bila zemlja središče vsega vsemirja. Zemlja je stala mirno kakor pribita, solnce je pa romalo po nebu sem in tja. Kopernik, ki je bil sam duhoven, je pa odkril, da je ravno narobe res: solnce je središče našega planetnega sistema in zemlja je le planet, ki se suče okoli svoje osi in okrog solnca. Očetje teologi, ki so

kovali dogme in diktirali, kaj smejo in česa ne smejo ljudje verovati, so sprva sprejeli to resnico z molkom, nato so pa odgovorili s smešenjem in persekucijami. Cerkev je imela takrat moč in krivoverci so trohnili v ječah in goreli na grmadah. Kopernik, mehak človek, ki ni maral biti mučenik, je dal svoje delo o heliocentričnem sistemu natisniti šele na svoji smrtni postelji in ga ironično posvetil — papežu, kljub temu je cerkev hitro prepovedala njegovo knjigo.

Debele knjige bi se napolnile z argumenti takratnih cerkvenih "učenjakov", ki so pobijali Kopernikovo odkritje. Najbolj priljubljen "argument" je pa bil, da se je v Kopernikovi glavi "zavrtelo" in da se njegova "pamet vrti", ne pa zemlja. Rekli so tudi, da je sam hudič zatrosil med ljudi krivoverski nauk o vrtenju zemlje — in s tem je bilo pri navadnih ljudeh največ doseženega. S kom je imel hudič opraviti, ta je bil že živ "frdaman", in kdo ga naj posluša? — Dvesto let je cerkev pobijala to resnico in gojila staro zmeta, šele v začetku 19. stoletja je umolknila in molče priznala to, kar danes ve vsak šolarček.

(Dalje prihodnjt.)

Trije slovenski delegatje na konvenciji socialistične stranke v New Yorku

Izmed delegatov, ki jih pošlje Pennsylvania na konvencijo socialistične stranke dne 13. aprila v New York, bosta tudi dva Slovenca: John Jereb iz Canonsburga in Anton Zornik iz Herminija. Delegate se je volilo po okrajih na podlagi števila članstva. Okraj Berks (v katerem je mesto Reading) ima sedem delegatov, okraj Allegheny (pittsburški distrikt) pet, Philadelphia tri, Westmoreland dva in Washington enega. S. Jereb bo zastopal okraj Washington in Zornik okraj Westmoreland.

Z ohijsko delegacijo (12 delegatov) pride tudi s. Anton Garden, ki je ob enem delegat J.S.Z. Vsi trije so člani J.S.Z. Na konvenciji soc. stranke l. 1924 je bilo pet slovenskih delegatov, toda so vsi zastopali JSZ. Na konvenciji v Pittsburgu je bil njen delegat Chas. Pogorelec.

Papagaj pravi

Najslabši ljudje na svetu so Kranjci. Njihovi listi niso vredni da bi jih vzel v... Jaz berem le angleške. Spadam tudi v angleška društva in hodim v irsko cerkev.

J. S. MACHAR:

POBOŽNA RODBINA

Prevel dr. Joža Glonar.

(Iz knjige "Konfesije literata".)

Cenzor: Že spet!*Jaz:* Dragi gospod, ne prenaaglite se! Zadnjič ste me konfiscirali — ali res niste razumeli, da sem branil samo vas, državne organe, pred denunciacijo brez primere?*Cenzor:* No, da, težavna reč . . . Ali veste, zakaj je padel Kalnoky? . . . Z eno besedo: Ne morem drugače, svarim vas že naprej. Kaj se niste namuznili, ko ste v naslovu svoje knjige napisali besedo "katoliške — —"*Jaz:* Ne razburjajte se. Ko bo tale reč izšla, boste videli, kako veselje bo po svetovaclavskih —*Cenzor:* Pst!*Jaz:* Po svetovaclavskih farah. In gospod Doubrava v Kraljevem Gradcu in Bauer v Olomucu —*Cenzor:* Niti besede več! To je že Sveta Cerkev!*Jaz:* Dobro. Že pišem.

Blizu vijugaste Oharke leži mala vas. Blatna je kakor druge vasi in njena šola je majava kakor večina koč okoli nje. Edina visoka stavba je farovž. In župno posestvo je v resnici eno najbogatejših posestev v vsej okolici. Do 400 korcev stare mere ima polja in vkljub temu še stoji nad vrati farovža pobožen napis: Sveti Vavclav, ne daj poginiti niti nam niti zanamcem — —

Cenzor: Niti besede več. Tako vam ne pustim. To je že zopet motenje svete vere!*Jaz:* Kaj ste se naenkrat tako razjarili! Saj lahko tudi popolnoma drugače začneva. Na primer tako:

Bilo je nedeljsko popoldne. V eni iz starih koč male vasice na bregu vijugaste Oharke je stari pobožni gospodar Homolka odložil žlico, naredil z gubasto roko na čelu, ustih in prsih znamenje Svetega Križa in odmolil na glas sedem Očenašev, spremljan pri tej bogoljubni zahvali od svoje čile žene Ane in kot mlada počica cvetoče hčerke Babetke. In ko so tako dali Gospodu Nebeškemu, kar je Njegovega, je rekel pobožni gospodar preudarno:

"Babetka, poišči mi očala!"

Sramežljiva Babetka je v svoji dekliški krščanski nedolžnosti ljubko zardela, našla očala in jih z milim nasmehom podala ljubljenu očetu.

In zopet je dejal oče:

Tako, Babetka, ljubo dete, in sedaj mi daj 'Svetega Vojteha'!"

Puščica, spuščena iz loka in kamen, ki ga je nekoč, Gospodov junak, mladeniški David, pognal iz prače, nista mogla šviginiti hitreje ko lepa hčerka Homolke — —

Cenzor: Prosim vas, kakšne šale so to spet? Kar srbi me, da bi vam vse skupaj pobral.*Jaz:* Ne morete, nikakor ne. Vse župnike in vse konzistorije v kraljestvu in mejni grofiji bi dobili na vrat. Ali veste, v kakih okoliščinah in zakaj je padel Kalnoky? Dragi gospod, sedaj imam jaž adute v rokah. Počakajte nadaljevanja, prosim vas, in lepo mirujte. Torej: je švignila lepa hčerka gospodarja Homolke, in predno bi naštel do tri, je držal bogaboječi mož svo-

jega ljubljene "Svetega Vojteha" v žuljavi desnici. Babetka pa se je posadila k oknu, kjer s svojo deviško lepoto cvetočim geranijam in fuksijam ni delala male konkurence, potegnila iz žepa svojega belega predpasnika zadnjo številko "Marije", bistra mamica Ana pa je videč, da sta se njena draga poglobila v bogoljubno čitanje, vzela (ker je sama vzrasla v onih davnih zlatih časih, ko še ni bilo toliko šol kakor danes in se z njimi seveda ni širilo znanje branja in pisanja, pa tudi ne strupeno in bogu zoperno umovanje in brezverstvo, ki ga vzgojitelji naše uboge mladine tako radi prikrivajo s plaščem "znanosti" —)

Cenzor: Za božjo voljo, kakšen stavek je to?!*Jaz:* Počakajte! Jasen kakor studenec. Stara pobožna Ana Homolkova namreč ni znala brati in je zato vzela muhovnik, tega dobrotnika naših vaških koč, ki se ureže iz starega podplata, ki se praveže k trstiki, tega je vzela pobožna Ana Homolkova in hodeč ob stenah izbe tolkla muhe, ki so v miru nedeljskega popoldne posedale po belem zidu.*Cenzor:* Ali ni to prav za prav kako namigavanje?*Jaz:* Ne. Gospod Bog ve, da ne. In sploh, kaj pravite danes mojim začetnicam? He?*Cenzor:* No, za farovže je tako prav.*Jaz:* Torej dalje, Sveti mir je vladal v domu teh pravičnih ljudi. Stara ura, za katero se ni nihče nikdar brigal, razen tedaj, kadar so njene uteži prišle do tal (tedaj je dotičnik šel in jih zopet potegnil kvišku), ta stara ura je šla s svojim premišljenim korakom kakor človek, ki ne gre zaradi dolžnosti, ampak na moder izprehod, in enakomerno tikala; muhovnik matere Ane je tleskal ob zid in zadajal udarce, o katerih velja, da ni bil nobeden zaman: sveži novi madeži so se pridružili starejšim in vsi so dokazovali, da je Gospod Bog pobožni Ani Homolkovi še vedno naklanjal bister pogled in sigurnost v doseganju cilja; nežni žolti kanarček, edini ljubljene sramežljive Babetke, je skakljal po prečkah svoje kletke in navdušeno popeval, kakor bi hotel pokazati svoje in vseh veselje nad tem krasnim popoldnevom Gospodovega dne.

Skrbni oče je naglo porinil očala na čelo in jezno rekel: "Salamenski tič!"

"Očka, greh!" je boječe zastokala Babetka. Toda njeno otroško srce jo je takoj opozorilo, da ji ne pristojata sodba nad lastnim očetom, zato je skočila kakor srna, odpela svoj beli predpasnik in pokrila kanarčkovo kletko. Ko ptič ni nič več videl, je umolknil.

Cenzor: To pa menda tudi ni nikako namigavanje, kaj?*Jaz:* Niti najmanj ne. Pazite, kaj se je dalje zgodilo.

Z globokim vzdihom je sedaj pobožni in pošteti Homolka začel govoriti takole: "Hudi časi pritiskajo Sveto Cerkev. Najsvetejši Oče v Rimu je ujetnik, o nadpastirjih in pastirjih naših pa veljajo besede Odrašenikove: Udarili bodo pastirje in razkropile se bodo ovce črede, neverniki in krivoverci divjajo po naši domovini kakor zmaji in nikjer ni brambe, nikjer zaščite —

Cenzor: Tega bi vam ne bilo treba pisati.*Jaz:* Stari Homolka tako toži. To je čital v "Svetem Vojtehu".*Cenzor:* Kaj je to — "Sveti Vojteh"?*Jaz:* Ali ga ne dobivate v cenzuro? A — zato! Torej dalje: Sramežljivo Babetko so polile solze. "Očka", je rekla z nedolžno odločnostjo, "tukaj imajo

zopet židje svoje prste vmes. Ubiti in uničiti hočejo našo Sveto Cerkev." In oče je odgovoril: "Tako, samo ti židje. Saj se je oni rjavi Kohn tako nasmihal, ko smo ga srečali. Svojega ne verujejo in tujo vero bi radi uničili."

Zalost se je razgostila po izbi. Samo ura je tikala in muhovnik matere Ane je tleskal ob stene.

"Očka, vitrijola bi nalila takemu neverniku v oči," je odločno zaklicala Babetka.

Pobožni in pošteni Homolka se je ozrl na svoje dete, na svojo kri, z dolgim, hvaležnim pogledom. Med tem se je oglasil zvon, ki vabi verne kristjane k popoldanski pobožnosti v Hišo Gospodovo. Oče se je prekrizal, mati se je prekrizala in prekrizala se je tudi sramežljiva Babetka. In vsi so molili —

Nato je vzel pobožni Homolka čepico, posadil si jo (kajpak) na glavo, Babetka je snela svoj beli predpasnik s kanarčkove kletke, mati Ana je odložila muhovnik, si bolj iz navade ko potrebe otrla roke v predpasnik in šli so z doma.

Hiteli so proti hramu Gospodovemu k večernicam.

Cenzor: Za danes dovolj, kaj ne? Moram namreč na shod socialistov, veste, zaradi draginje živil —

Jaz: Da, za danes dovolj. Ali ste zadovoljni?

Cenzor: Popolnoma. Le tako naprej!

(Dalje prihodnjič.)

Odvetnik društva "Francisco Ferrer" računal \$500

Med člani društva "Francisco Ferrer" št. 131 SNPJ. in tudi drugimi se zadnje dneve mnogo govori o računu, ki ga je dal društvu odvetnik Rufus Potts, h kateremu so hodili člani okrožničnega odbora na posvetovanja v boju proti znani transakciji med SNPJ. in Zadržno banko v Ljubljani. Tega odvetnika so najeli, prvič ker je bil svoječasno zavarovalniški komisar države Illinois, in je kot tak baje vpliven v političnih krogih, in drugič, ker je svojo spretnost pred nekaj leti zelo dobro pokazal v boju za preprečenje združitve SSPZ. s SNPJ. Nekateri člani društva št. 1 SSPZ. so ga namreč tedaj najeli, da izposluje proti združitvi sodno prepoved, kar je storil, SSPZ. pa mu je morala plačati \$3,000 za njegovo odvetniško delo; vseh stroškov vsled tiste prepovedi je imela okrog \$10,000. Odvetnik Potts je imel lahko delo, ker je bil originalni konvenčni zapisnik nekam zamešan, oziroma se ga ni moglo najti.

Če je odbor društva "Francisco Ferrer" tega odvetnika najel že prej, ali šele tedaj ko je sklenil da se bo boril proti obsodbi (obsojeno je bilo na enomesečno suspenzijo), piscu tega poročila ni znano, znano pa je društvenemu odboru. Nekateri pravijo, da je bil poslan parkrat v Springfield, med tem ko drugi v govoricah ki okrožijo okrog trdijo, da mu je bilo predvsem naročeno, naj izposluje razveljavljenje kazni, ki jo je bilo društvo deležno od strani gl. porotnega odbora, odvetnik pa jim je baje svetoval, da je najboljšje če kazen sprejmejo, ob enem pa jim je poslal račun za \$500.

Odborniki druš. "Francisco Ferrer" so člane tolažili, oziroma jih tolažijo, da se bo advokatu plačevalo na obroke; če bi se mu dalo vse naenkrat, bi moral

plačati vsak član blizu pet dolarjev. Kar so mu plačali naprej, je posodilo par članov. Druga tolažba je, da bo društvo apeliralo na prihodnjo konvencijo SNPJ., da se mu ta trošek vrne, ker je advokata najelo "v interesu jednote" ter ji "prihranilo \$30,000". Z ozirom na to trditve zasluži, da mu SNPJ. povrne tudi stroške, ki jih je imelo z okrožnico.

Člani, razun zaupnih, niso vedeli, da se jim nakopava odvetniške stroške, toda ker so na eni prejšnjih sej sklenili, da društvo podvzame v tem boju vse korake, tudi legalne, to je, na sodišču ako potrebno, morajo račun seveda plačati. Ker društvo na sodišče ni šlo, se nekaterim zdi advokatov račun zelo visok, visok pa je radi njegovega "pulla".

H koncu te notice še to: nekaterim ne ugaja, ker "Proletarec" beleži gotove važne dogodke splošnega značaja v tej ali oni enoti ali društvu. To je potrebno radi kronike. Eni se zgražajo nad raznašalci "društvenih" zadev. Ampak če kdo najame odvetnika ga pač najame, da bi z njim tiral svoj boj v javnost. In to se že sme poročati. Kar se tiče raznašanja, nimajo kritiki v tem slučaju nikomur ničesar očitati. In končno, človek, ki hoče poslušati, čuje o "notranjih zadevah" društev v pomenkih po veselica in kjerkoli. Kaj je sploh skritega? Npr. nečlan Zvonko Novak je poročal koliko društev je podpiralo okrožnico druš. št. 131 preje kot pa je bilo poročano članstvu društva na seji. Kako je on izvedel, kar so vedeli samo najzaupnejši člani? Kako so prišli v posest nečlana Chas. Novaka gotovi podatki, ki so jih imeli samo nekateri? Bili so striktno društvena notranja zadeva, pa jih je vendarle priobčeval v pokojni "D.S." Dokazi so listi, v katerih so bili priobčeni. Če je torej dovoljeno enim poročati v smislu napadanja, naj bo dovoljeno drugim vsaj v smislu pojasnjevanja in kronike.

Do 900,000 telefonskih slušal v Chicagu.

Chicago ima več telefonov kakor vsa Italija. Telefon je že skoro v vsaki hiši, in v mnogih okrajih v vsakem stanovanju. Vseh telefonskih slušal je v Chicagu okrog 900,000. Njih število se je tekom leta pomnožilo za blizu 60,000.

V PRIHODNJI ŠTEVILKI

Ali vodijo notranji boji v U. M. W. of A. v dualni unionizem? Ali se bo Brophyju in drugim progresivcem posrečilo obvarovati unijo ter vreči Lewisa ter njegovo administracijo? Ali je komunistično vmešavanje uniji kot taki v korist ali v škodo? Odgovoril bo članek v prihodnji številki. Čitajte v tej razpravo o argumentih nasprotnikov evolucije, ki jo je priredil Ivan Molek, Macharjevo "Pobožno družino", poročilo s stavkovnega okrožja Pennsylvanije in druge članke ter dopise.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

Z BOJNEGA POLJA PREMOGARJEV V PENNSYLVANIJI.

Ako ste zasledovali poročila v dnevnem časopisju o zaslišavanjih pred senatno komisijo, ki preiskuje razmere v stavkovnih okrožjih premogarjev, ste videli: Mogotci so delavcem prijazni z besedami kadar govorijo za javnost, in so jim sovražni, kadar govorijo resnično.

Vsi vodilni operatorji — bili od Pittsburgh Coal kompanije, od Rockefellerjevih ali od Schwabovih, so govorili za delavce "prijazno", toda PROTI UNIJI.

Pittsburgh Coal kompanija, enako razne druge v Penni in Ohiju, zapirajo rove. Namreč, zapirajo jih "za stalno" v sedanji borbi. Premogar, ki je delal leta v tem in tem rovu, ki stavka leto ali več, potem pa vidi, kako odvažajo mašinerijo in rov zapro, si misli, da je postal stvar preteklosti kakor Tutenkamnova grobnica. Resničen namen kompanij je: Prvič, ostrašiti delavce, drugič, znižati obratne stroške. Z moderno mašinerijo, z različnimi tehničnimi pripomočki delujejo, da bodo namesto treh rabili samo en šaht, to je, en *tipple* namesto treh. Prejšnji jamski vozički so držali približno dve toni, novi imajo pet ton kapacitete. To, pravijo, zmanjšuje obratne stroške, in obenem olajšuje pennsylvanskim družbam konkurenco z westvirginskimi. Ves odpor operatorjev v takozvanem centralnem telekomunalnem distriktu, ki vključuje države Pennsylvanijo, Ohio, Illinois, W. Virginijo in nekaj drugih, je v tem, da unionizirani rovi ne morejo tekmovali z neunioniziranimi. Najhujši konkurent so jim po njihovem zatrdilu neunionizirani rovi v West Virginiji in v drugi vrsti v Kentuckyju. Izход, logičen izход bi bil, da se rudarje v teh dveh državah organizira. Ker se uniji to ni posrečilo, pravijo kompanije drugod: Če delajo rudarji v W. Va. za tako in tako plačo pod takimi in takimi pogoji, morate tudi vi. Unija povsod, ali nikjer! In so sklenile, da je za profit operatorjev najboljša, če se unijo iztrebi povsod. To so njihovi predstavniki priznali, čeprav po ovinkih, ko so jih pred komisijo izpraševali odvetniki unije in pa senator Wheeler iz Montane. Iz svojih statistik pripovedujejo pennsylvanski operatorji, da so pred leti prodali do 22 milijonov ton premoga letno, zadnje leto pa samo okrog 8 milijonov ton. Razliko je po njihovem zatrdilu napolnila W. Virginia, kjer delajo rudarji za skrajno nizko plačo pod pogoji, kakršne narekujejo "požrešniki", kot je nazval nekdo westvirginske operatorje pred senatno komisijo.

"Unija povsod, ali nikjer," pravijo operatorji v krajih, kjer stavkajo rudarji. Dobro. Ampak kdo je vzrok, da je ni povsod? Mar nismo čitali o oboroženih spopadih, o velikih manifestacijah rudarjev v West Virginiji, ki so se borili za unijo? Ampak so podlegli. Čemu? Zato, ker je med delavci preveč Judežev, in kompanije to prav dobro vedo.

Z ekonomskimi pritiski so ustvarili situacijo, v kateri niso danes rudarji "ne tu ne tam". Ko so v unijskih rovih delali le do tri, štiri dni v tednu, so se za-

čeli seliti v neunionizirana okrožja, češ, čeprav je nekoliko manjša plača, bom pa delal vsaj VSAK DAN. Ko so operatorji začeli ustavljati obrat v unijskih okrožjih radi "nadprodukcije", so rekli tisočeri rudarji: Tukaj ne bo nič, ampak tam in tam delajo majnarji vsak dan. In so odšli v neunionizirana okrožja. Ali so nesli s seboj voljo za organizatorično delo? NISO! Unija se ni brigala zadosti za nas, pravijo. Ampak kdo je organiziral rudarje prvotno? Mar unija, ki kot taka ni še obstajala? Kakor so se trudili za unijo naši predniki, bi se morali truditi rudarji DANES, lansko leto, PREDLAN-SKEM itd. Brezbrižnost prinese vselej polom, in tu ga imamo. — —

Mar naj dolžimo socialistično stranko, ali pokojnega E. V. Debsa, če še nimamo socialistične uredbe? Ali pa naj priznamo, da smo sami krivi vsled svoje IGNORANCE, da še vedno živimo v sistemu, ki je vse, samo pravičen ni v nobenem oziru.

Priporočaj povprečnemu rudarju ali kar se tega tiče, vsakemu povprečnemu delavcu kako bolj radikalno idejo, pa boš videl, da niti za konservativni unionizem nismo zreli. Lewis dobi več opore kot kdorkoli, da si oni ki nimajo za seboj "mase" vpijejo kakor da so vsi z njimi. Ampak kričanje je pena. Pojdi med cerkvenjake in jim pripoveduj o krivicah: Pritrjevali bodo, ploskali bodo, zgražali se bodo, vpili in kričali, da je treba vse bogataše pobiti. Potem jih povabi, da naj pristopijo v socialistično stranko, pa bodo takoj zaupili na ves glas, da so socialisti najbolj ničvredni ljudje, ki so krivi vsega hudega na svetu.

U. M. W. je, kar se vodstva tiče, zelo konservativna unija. Mar to operatorjem ugaja? Ne! Sedaj pa se vprašajmo: Ali je članstvo skozi zadnjih deset let kaj storilo, da se to konservativnost iztrebi? Ne! Pisec tega dopisa radevolje prizna, da so prišli med nas rudarje tu in tam prijateji, ki niso še nikoli delali v rovih, niti nikjer drugje, ter so nam pripovedovali o "lopovščinah" socialistične stranke ter "izdajalstvih" socialističnih voditeljev. To je POMAGALO reakciji v U. M. W. Ustanovili so progresivne bloke, napovedali boj, ter ga faktično vršili le proti — PRAVIM progresivcem. Unija pa je lezla bolj in bolj na desno v objem taktike reakcionarnega ameriškega unionizma.

Vsaka taktika, ki koristi v prvi vrsti kompanijam, je ali provokatorska ali pa jo vodijo dobrohotni ljudje, ki nimajo pojma o razrednem boju. V tej bitki med unijo in operatorji prevladujejo oboji. Posledica je, da unija hira.

Recimo, da ta razpade. Ali bomo dobili namesto nje kaj boljšega? Po besedah na PAPIRJU morda. Kaj pa v praksi?

U. M. W. of A. je unija, ki je delo večih desetletij. Razpade lahko v enemu. In potem? Seveda, radikalnejša unija! Da, in je potrebna. Ampak premogarji v celoti so na slabšem, kot pa so bili. Torej — — ?

No, saj imamo I. W. W. V West Virginiji in v Coloradu vedo premogarji mnogo o nji. Ali bolje: Veliko čujejo o nji. A malo jih je, ki ji zaupajo. In imajo vzroke. "Militantna" unija sama na sebi ni še noben pogoj za zmago. Stavka v Coloradu je to pokazala.

U. M. W. kot unija ni SLABA. Kar je danes v nji slabega, je posledica BREZBRIŽNOSTI rudarjev.

Boljše je, da rudarji premišlujejo o zmotah v prošlosti, jih priznajo in se nauče pravila, da je boljše graditi varen most preko reke, kakor pa jo skušati prebroditi ter utoniti v nji.

Najvarnejši most je, če se organiziramo v socialistični stranki. U. M. W. je industrialna unija. Premogarji niso poklicni delavci v toliki meri kakor npr. tiskarji, elektrotehniki, mehaniki, mašinsti, tesarji itd. Danes si premogar ti, jutri mogoče importirajo črnca z juga na tvoje mesto. V nekaj tednih ga za silo priuče dela ki si ga opravljal, medtem ko bi ga za tiskarja ali zidarja ne naučili. Unija U. M. W. sama na sebi v današnjih razmerah ne more rešiti položaja v prilog delavcem; treba je torej jačje sile — in ta sila bi morala biti socialistična stranka.

Ne izgovarjamo se na Amerikance in druge, češ, mi smo napredni, toda drugi niso. Amerikanci se izgovarjajo za sedanjí položaj na nas, mi nanje, a trpimo oboji. Ne čakajmo, da se "spametujejo" drugi — kar začnimo pri sebi Oklenimo se trdneje JSZ., čitajmo in širimo "Proletarca" ter "Prosveto". Rojaki premogarji, z brezplodnim zabavljanjem ne pridemo nikamor. Nekateri ste v rovih že do dvajset let in več — napravite točen pregled skozi ta dva desetletja, in boste razumeli: Ameriški premogarji so grešili najbolj tedaj, ko so se odmaknili od socialistične stranke. Nekateri so pred senatno komisijo morali pod pritiskom razmer priznati, da je premogovniška industrija zrela za socializacijo. Lewis in unijski odborniki konservativnih nazorov v splošnem so se bali tega priznanja. Izvoljeni so od nemisleče večine rudarjev. In v tem je naš problem: napraviti nemislečo večino, da se nauči MISLITI. — X.X.

PRVOMAJSKA SLAVNOST ČLANSTVA J.S.Z. V INDIANI.

CLINTON, IND. — Klub št. 41 v Clintonu in 238 v Universalu priredita na delavski praznik Prvega maja na Topolovskovi farmi piknik, na katerega vabimo članstvo vseh naših klubov in društev. Na tej farmi smo imeli svoje priredbe, posebno prvomajske slavnosti, že večkrat. Začetek zabave bo ob 10. dopoldne. Za postrežbo bo najboljša preskrbljena.

Upamo, da pride naše delavsko ljudstvo tega okrožja na piknik v torek dne 1. maja v čimvečjem številu, da skupno proslavimo naš praznik, in se ob enem zabavamo ter o marsičem pogovorimo med seboj. Na svidenje! — Ignac Spendal, tajnik kluba št. 41 JSZ.

JOHN KOBÍ V DULUTHU DELUJE ZA USTANOVITEV ANGLEŠKEGA SOCIALISTIČNEGA LOKALA.

John Kobi v Duluthu, Minn., ki je član JSZ., deluje da se obnovi angleški socialistični lokal. Svoj pristop je obljubilo že nad dvajset oseb, med njimi več takih, ki so bili nekdanje zelo aktivni v soc. stranki in so se potem pridružili farmerski-delavski. Slednjo je v delavskih krogih v Minnesoti vedno več nezadovoljnosti, ker so jo ponekod že popolnoma okupirali političarji istega kova kot jih dobite v demokratiški ali republikanski stranki. To je vzrok, da so začeli razočarani in nezadovoljni delavci misliti na povratek v socialistično stranko.

VOLITVE DELEGATOV ZA VII. REDNI ZBOR J. S. Z.

VII. redni zbor J.S.Z. se prične v soboto 19. maja ob 9. zjutraj v dvorani SNPJ. v Chicagu, Ill. Imel bo v soboto dopoldansko in popoldansko sejo. V soboto zvečer bodo zborovali odseki.

V nedeljo bo seja samo dopoldne in morda par ur popoldne. Popoldne ob 3. bo v dvorani SNPJ. koncert pevskega zbora z obširnimi sporedom, zvečer pa plesna in prosta zabava. Seja se bo nadaljevala v ponedeljek in zborovanje bo zaključeno zvečer.

Spored zbora, kakor ga predloži eksekutiva JSZ., je bil priobčen v prošli in v par prejšnjih številkah. Klubi JSZ. naj o njem na svojih sejah razpravljajo, da se njihovi delegatje seznani z željami članstva.

Vsak klub, ki ima do 50 članov, je upravičen do delegata, in potem za vsakih nadaljnjih 50 članov enega delegata več. Vožnje stroške jim plača JSZ., dnevnice pa klubi. Klub, ki nikakor ne more izvoliti svojega delegata, naj izvoli za svojega zastopnika kakega drugega člana zbora, npr. kateregakoli člana eksekutive JSZ.

Vsako društvo Izobraževalne akcije JSZ. ima pravico voliti delegata. Njihov naziv na zboru je "bratski delegatje društev in klubov Izobraževalne akcije JSZ." Njihove pravice na zboru so določene v pravilih. Stroške jim plačajo društva, ki jih izvolijo.

Ker smo v letu predsedniških volitev, in ker bodo na dnevnem redu zelo važne razprave, med drugimi razprava o načrtih za reorganizacijo soc. stranke, o našem delu med mladino, o našem glasilu, delovanju na prosvetnem polju itd., je velika reprezentacija potrebna.

Fond v podporo stavkujočim premogarjem.

V. izkaz.

Cleveland, O.: Nabrano na konferenci klubov JSZ., in društev "Izobraževalne akcije JSZ.", \$18.35; Joseph Tisovec (West Park) prispeval \$7.50, skupaj \$25.85. (Poslal Anton Garden.)

Barberton, O.: Delež kluba JSZ., ki odpade nanj od skupno nabrane vsote, \$27.16 (poslal John Janekovich).

Springfield, Ill.: Julia Krmelj, še od veselice \$2.00.

So. San Francisco, Calif.: Max R. Rolih, \$1.00.

Flint, Mich.: John Lamuth, \$1.00.

Latrobe, Pa.: Po \$1: Frank Novak, Paul McDowell, Harry Mattingly in Alex Perquett; Jack B. Johnson, 70c; Joe Delposto, 50c. Skupaj \$5.20 (nabral s. John Fradel).

Skupaj v tem izkazu \$62.21, prejšnji izkaz \$335.95, skupaj do 8. aprila 1928 \$298.16.

Obleko, obuvala itd., so še prispevali sledeči:

Chicago, Ill.: Ivan Grile, Vera Carl in Chas. Pogorelec.

ŠIKANIRANJE PREMOGARJEV V COLORADU.

BOWEN, COLO. — Iz naših krajev navadno ne prihajajo vesela poročila, ker jih ni. Premogarji smo šikanirani in postopa se z nami kot da smo popolnoma brezpravni. To tudi smo, ker če ne bi bili, bi se kompanije ne drznile početi kar počno. Tu v Thor jami, ki je last N. F. Co., tisti rudarji, ki so bili vposlednji pred stavko, ne dobe dela, kdor pa je toliko srečen da ga dobi in je bil na stavki, ga pa provocirajo do skrajnosti. To se je dogodilo tudi meni. Ko hitro zasumijo, da si uporne narave, da se zanimaš za delavsko gibanje, pa te začno ustrahovati z raznimi pritiski.

Boljše ugodnosti pa imajo oni, ki so tekom stavke delali. Tudi tisti, ki prihajajo od C. F. & I. Co., so nekako protežirani. Upeljano imajo tudi penzijo, s katero kompanije skušajo ubraniti delavcem, da se ne bi vpisovali v unijo ali delovali na političnem polju za delavske interese. Ugodnosti, ki jih navaja na papirju posebno C.F.I. Co., je le malokdo deležen. Kompaniji služijo edino za vado.

Letos so volitve v državne urade ter za zveznega predsednika. Tukaj ima delavstvo priliko zastavkati, in to na način, da bo kaj izdalo. Namesto, da izvoli tiste ki delajo za kompanijske interese, naj izvoli svoje ljudi, ki bodo služili delavskemu razredu. Rojaki delavci, storimo kolikor največ moremo, da se socialistična stranka pojača in da izvolimo v javne urade njene kandidate. Brez te zmage tudi drugih ne bo.

Fr. Potochnik.

VESELICA "SOSEDOV" V CICERU V SOBOTO 14. APRILA.

CICERO, ILL. — Ako še niste bili nobenkrat pri sosedih v Cicero, obiščite jih gotovo v soboto 14. aprila (pred belo nedeljo), ko bo imelo društvo "Sosedje" št. 449 SNPJ. plesno in domačo zabavo, ki se vrši v Masarykovi šolski dvorani na So. 57th Ave. in W. 22nd Pl. Med cicerskimi sosedi je vedno prijetno; ako se še niste, se boste o tem gotovo prepričali prihodnjo soboto. Imeli bomo dobro godbo, postrežba bo izborna, zabave zadosti za vse. Vstopnina je samo 50c.

Na veselo svidenje dne 14. aprila zvečer.

Frank Margolle.

Listu v podporo.

IV. izkaz.

Darragh, Pa.: Po 25c: Math Drap in Andy Hrovat; Math Jurekovich, 50c. Skupaj \$1.00.

Niles, O.: Louis Strah, 50c.

Cleveland, O.: Po \$1: Anton Garden, Ciril Obed in Frank Barbič; Anton Kukovac, 50c, skupaj \$3.50.

Chicago, Ill.: Po \$1: Angeline Tich, J. J. in Frank Florjancich; Mike Koren, 50c, skupaj \$3.50.

West Newton, Pa.: Po \$1: John Langerholz in Joseph Zorko, skupaj \$2.00.

Vandling, Pa.: Joseph Čebular, 50c.

Strabane, Pa.: Anton Rupnik, \$1.00.

Duluth, Minn.: John Kobi, 25c.

Johnstown, Pa.: M. Logar, 25c.

No. Chicago, Ill.: A. F. Zagar, 75c.

Flint, Mich.: John Lamuth, \$1.00.

Skupaj v tem izkazu \$14.25, prejšnji izkaz \$182.09, skupaj \$196.34.

POROČILO O PODPORI ZA STAVKUJOČE RUDARJE, KI SMO JO PREJELI V MARCU.

GLENCOE, O. — V podporo našim stavkujočim premogarjem v vzhodnem Ohiju je naš pomožni odbor prejel v marcu sledeče vsote:

Stavkovni sklad SNPJ., poslal Vincenc Cainkar	500.00
Od skupne veselice društev in klubov, ki jo je aranžiral S. D. dom v Detroitu, Mich., poslal Peter Puhek	100.00
Od veselice druš. 119 SNPJ., Waukegan, Ill., poslala Frances Zakovšek	50.00
J. S. Z., Chicago, iz svojega stavkovnega fonda, poslal Chas. Pogorelec	75.00
Druška pošiljatev iz stavkovnega fonda SNPJ., poslal V. Cainkar	1,000.00

Skupaj \$1,725.00

Do 15. aprila bo ta vsota vsa razdeljena med stavkujoče rudarje ter njihovim družinam (članom in nečlanom SNPJ.)

Omenil bi k našim pomožnim akcijam kaj več, a naj za sedaj govore drugi. Tisti, ki delo sabotirajo in sejejo neslogo, dobe zaslužen odgovor, ki ga jim bo dala, oziroma ga jim je že, naša delavska javnost.

Sporočam tudi, da sem prejel dva mala paketa obleke od A. Šemrova v Detroitu, katera je bila z odobrenjem odborovega tajnika Joe Snoja razdeljena v Glencoe. — Vsem nabiralcem in prispevateljem se za pomoč v imenu prejemnikov iskreno zahvaljujem.

Nace Žlemberger,

predsednik pomožnega odbora za vzhodni Ohio.

SPORED PRVOMAJSKE PROSLAVE KLUBA ŠT. 1 J. S. Z. V CHICAGU.

CHICAGO, ILL. — Dramski odsek je poročal seji kluba št. 1 dne 23. marca, da je izdelal za klubovo prvomajsko slavnost, ki bo v torek 1. maja v dvorani SNPJ., sledeči osnutek sporeda:

- 1.) Internacionala, igra orkester.
- 2.) Slovenski govor.
- 3.) Pevski zbor "Sava" zapoje "Marseljezo".
- 4.) Angleška deklamacija "The Caliban in the Coal Mines".
- 5.) Godbena točka.
- 6.) Angleški govor.
- 7.) Solospev.
- 8.) Slovenska deklamacija.
- 9.) "The Second Story Man", igra v angleščini (Spisal Upton Sinclair).
- 10.) Prosta zabava in ples.

Program se prične točno ob 8. zvečer. Dasi bo klub imel s to slavnostjo velike stroške, bo vstopnina samo 35c za osebo. — P. O.

VOLITVE DELEGATOV ZA VII. REDNI ZBOR J.S.Z. BODO V KLUBU ŠT. 1 V PETEK 27. APRILA.

CHICAGO, ILL. — V petek 27. aprila se vrši redna seja kluba št. 1, na kateri bomo volili delegate za VII. redni zbor JSZ. Razpravljali bomo o sporedu zbora, o raznih poročilih in našem bodočem delu. Ker bo ta seja zelo važna, vas nanjo že sedaj opozarjamo. — Privedite svoje prijatelje, da pristopijo v klub.

P. O.

Izseljevanje iz Zedinjenih držav v Kanado

Marsikdo v tej deželi živi v veri, da se stanovniki Zedinjenih držav nikamor ne izseljujejo. Vsakdo je vesel, da je tukaj. Resnica pa je, da zelo veliko ameriških državljanov išče srečo v tujih deželah. Tisoče jih je v raznih ameriških republikah in v Kanadi, mnogo tisoč v Aziji, Afriki in Evropi. Tu ne mislimo tistih, ki gredo na tuje za "good time", ampak one, ki iščejo službe.

V Kanado npr. se je meseca novembra 1927 uselilo 5,904 oseb, izmed katerih jih je bilo 1,816 iz Anglije in 1,719 iz Zedinjenih držav. Vsi ti so prišli v Kanado radi dela. Prošlo leto se je uselilo v Kanado blizu dve sto tisoč oseb, izmed katerih jih je mnogo iz Zedinjenih držav. A tudi Kanada da precej naseljencev tej deželi, posebno onih, katerim je Kanada samo postaja, preko katere gredo v deželo Uncle Sama.

Agitatorji na delu.

Naročnin na Proletarca so poslali:

Jacob Rozic, Milwaukee, Wis.	9
Anton Jankovich, Cleveland, O.	9
Anton Zornik, Herminie, Pa.	8
Frances Artach, No. Chicago, Ill.	5
John Tancek, Girard, O.	4
Andrew Vidrich, Johnstown, Pa.	4
Jack Rupnick, Sheboygan, Wis.	4
John Kosin, Girard, O.	3
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	3
Stephen Zabrie, Conemaugh, Pa.	3
Joseph Zorko, West Newton, Pa.	2
Frank Pohle, Finleyville, Pa.	2
John M. Stanich, Pueblo, Colo.	2
John Terán, Ely, Minn.	2
John Kobi, Duluth, Minn.	2
Frank Benchina, Chicago, Ill.	2
Thomas Petrich, Detroit, Mich.	2
Tony Stražišar, Windber, Pa.	2
K. Erznožnik, Red Lodge, Mont.	2
Frank Bizjak, Chicago, Ill.	1
John Terčelj, Strabane, Pa.	1
George Smrekar, Aliquippa, Pa.	1
John Krebelj, Cleveland, O.	1
Anton Andres, Chicago, Ill.	1
Tony Saiz, Forest City, Pa.	1
Louis Sterle, Krayn, Pa.	1
Joseph Tursich, Jerome, Pa.	1
Max Martz, Buhl, Minn.	1
Joseph Presterl, Collinwood, O.	1
Rud. Potochnik, Detroit, Mich.	1
Martin Kovač, Aguilar, Colo.	1
Joseph Paulich, Delmont, Pa.	1
Steve Milavec, Nokomis, Ill.	1

Z MENOJ JE TAKOLE:

V dveh letih sem delal nekaj tednov v tej, nekaj tednov v drugi delavnici. Ni več dela, so rekli, dali so nam plačo, mi pa smo pobrali cunje za preoblečenje, ter odšli.

Ni bilo dela, in sem odšel drugam. Dobil sem ga, in čez teden ali dva se je ponovilo kakor prvič: Kom-

panija nima naročil, je pojasnjeval klerk ali boss. Pridite naokrog čez kakih šest tednov.

Brez dela sem že pet mesecev. Namreč, delal sem teden, dan ali dva, ali po nekaj ur tu ali tam. Črtan sem že iz dveh društev, izgleda, da bom moral pustiti tudi druge. Ni novcev za jela, ni jih za asesmente.

Sem brez sredstev in brez dela. Bi se kam obrnil, a ne vem kam. Ni dela za vse, ki ga iščemo. To je za preka. — J. K., Ohio.

RAČUN RAZPEČANIH ZNAMK J. S. Z.

za mesec januar 1928.

DRŽAVA IN MESTO	Redne znamke	Dualne znamke	Izj. znamke	Prejemki	Glav. sta- nu str.	Drt. in str. org.	Konv. fond J. S. Z.
CALIFORNIA:							
M. at L.	..	..	6				
Virden	4	..	4	\$1.20			\$.40
Springfield ..	6	3	..	2.85			.90
Nokomis	1	19	..	6.95			2.00
Chicago							
No. 1.....	..	20	20	7.00			2.00
Chicago							
No. 20	40	..	..	12.00			4.00
Gillespie	3	6	..	3.00	\$7.65	\$7.65	.90
INDIANA:							
Clinton	4	2	10	1.90	.45	.45	.65
KANSAS:							
Cockerill	4	4	..	2.60			.80
Arma	8	..	..	2.40	1.20	1.20	.80
MICHIGAN:							
Detroit	40	20	..	19.00	4.50	4.50	6.00
MINNESOTA:							
M. at L.	..	6	..	2.10	.45	.45	.60
OHIO:							
Maynard	..	..	21				
Warren	6	5	..	3.55			1.10
Girard	42	6	..	14.70			4.80
Bridgeport ..	..	..	39				
M. at L.	6	..	..	1.80	4.87½	4.87½	.60
PENNA.:							
Grays							
Landing ..	9	..	..	2.70			.90
Canonsburg ..	27	2	10	8.80			2.90
Sygan	17	..	20	5.10			1.70
Herminie	7	1	..	2.45			.80
Forest City..	4	4	..	2.60			.80
Luzerne	10	3	..	4.05			1.20
Pittsburgh ..	26	13	..	12.35			3.90
Latrobe	3	5	..	2.65			.80
Lloydell	15	..	..	4.50			1.50
Burgetts- town	1	..	..	.30	11.02½	11.02½	.70
WISCONSIN:							
Sheboygan ..	20	20	..	13.00			4.00
Milwaukee ..	40	..	..	12.00	6.00	6.00	4.00
WYOMING:							
Sublet	8	7	..	4.85	1.12½	1.12½	1.50
	351	146	130	\$156.40	\$37.27½	\$37.27½	\$50.15

	Rednih	Dualnih	Izjemnih
Znamk na roki 1. jan. 1928....	192	43	172
Prejeli od stranke	400	200	...
Skupaj	592	243	172
Razpečanih tekom meseca	351	146	130
Na roki 31. jan. 1928.....	241	97	42

TAJNISTVO J. S. Z.

"Proletarec" je list, ki je urejevan tako kakor je za delavstvo potrebno, ne tako kakor "ljudstvo hoče". Tak list je vreden da ga čitate. Priporočite ga znancem.

Poročilo pomožnega odbora clevelandske federacije društev S. N. P. J.

Koncem novembra 1927 je clevelandska federacija SNPJ. naslovila na clevelandske Slovence apel za pomoč stavkujočim premogarjem. Izvolila je poseben odbor, ki je vodil to delo. Imena posameznih prispevateljev so bila sproti objavljena v listih. Tu je podan celoten izkaz dohodkov v naš fond za pomoč stavkarjem:

Društvo SNPJ. prispevala	8	251.00
Nabrano med člani društev SNPJ. na sejah ..	141.10	
Prispevki društev S. D. Z.	163.30	
Prispevki posameznih članov S. D. Z.	34.25	
Prispevki društev S. S. P. Z.	74.50	
Člani SSPZ. prispevali	21.00	
Razne druge organizacije prispevale	543.80	
Prispevki članov raznih drugih organizacij ..	78.60	
Posamezniki nabrali	383.22	

Skupaj nabranega v gotovini\$1,690.77

Izplačila:

Poslano gl. predsedniku SNPJ. v stavkovni fond premogarjev	\$1,151.60
American Express Co., stroški s pošiljatkami obleke itd.	173.91
Franku Butala za čevlje	120.00
Listki za podarjeni pas	16.25
Razni stroški	5.18

Skupaj izdatkov

Še v blagajni

Skupaj kot zgoraj

Obleke, obuval in drugih potrebščin ter živil je bilo poslano v stavkovna okrožja 10,972 funtov v 102 zabojih.

Pod rubriko, "prispevki raznih organizacij" so vštete vsote, ki so že bile posamezno navedene v prejšnjih izkazih. Npr., klub društev Slov. nar. doma je prispeval \$100; dramatično društvo "Verovšek" \$121; \$144.80 je bilo dohodkov od prodanih listkov za dobiček, ki ga je dobila št. 254.

Vsi denarni in drugi prispevki, ki jih je prejela ta pomožna akcija, so od clevelandskih Slovencev, razun v štirih slučajih, ki so ji bili poslani od zunaj.

—Preostanek, ki ga ima še na roki, je poslan v nabrani namen gl. predsedniku SNPJ.

Naš odbor se vsem prispevateljem ter sodelavcem zahvaljuje, posebno še gospem Štefančičevi, Medvedovi, Pengovi in Bašelovi za njih požrtvovalno delo. — Zahvaljujemo se nadalje skupnim društvom SSPZ., in SDZ, za sodelovanje ter vsem ostalim organizacijam.

Morda ne bo odveč, če izrazi naš odbor še svoje mnenje z ozirom na pritožbe glede delitve podpore, ki prihajajo iz nekaterih stavkovnih okrožij Pennsylvanije in Ohio. Posebno kritično se izražajo nekateri proti osebam, katere je pooblastil V. Cainkar, predsednik SNPJ., da dele podporo, kolikor jo pride iz ali skozi glavni urad SNPJ. Največ pšic je bilo spušenih proti Nacetu Žlembergerju in John Terčelju.

Naš odbor je bil od zaupnikov, ki so podporo delili, mnogokrat vprašan: "Komu hočete, da razdelimo poslano stvar?" Odgovarjali smo vedno, da je podpora, zbrana pod okriljem naše federacije, namenjena za tiste stavkarje *slovenske* narodnosti, ki so jo najbolj potrebni, neglede na njihovo versko ali politično mišljenje. V slučaju, da jim poslanega blaga preostaja (mi smo pošiljali v naselbine samo blago), smo rekli, naj se razdeli med *najpotrebnejše* stavkarje drugih narodnosti. Kot smo obveščeni, se je podpora tudi delila po našem navodilu. Vsled tega je prišlo do obtožb v društvih, češ, ti in ti razdeljevalci, odnosno zaupniki, so delili krivično, ker niso vpoštevali članov SNPJ. V S E H narodnosti.

Naš namen ni da koga zagovarjamo ali branimo, pač pa konstatirati dejstva. Ko smo organizirali to pomožno akcijo v Clevelandu, je bil naš sklep, da bomo pošiljali nabrane prispevke v blagu na William Margestyja v Pittsburghu, ki ga je v ta namen delegirala Ameriška delavska federacija, denar pa na gl. urad SNPJ. Nekaj dni po tem našem zaključku smo čitali, da se podpora, ki prihaja na unijske lokale, ne deli pravično — da se slovenske stavkarje in njihove družine prezira. Izprevideli smo, da bi od naše pomožne akcije slovenski rudarji prav malo ali celo nič ne dobili, zato smo sklep spremenili, ter nabrano blago poslali v stavkovna okrožja našim slovenskim zaupnikom.

Naše ljudstvo je neagresivno — to je, rado sledi, pomaga ter vztraja v stavkah ter v vseh podobnih bojih, ne trudi pa se, da bi tudi odločevalo. Vsled tega je naravno, da ga oni, ki so na vrhu, ne poznajo, kadar je treba kaj dati. Iz nožnejših poročil smo tudi izprevideli, da razne narodnosti, zastopane v industrijskih okrožjih, npr. Madžari, Italijani, Poljaki itd., pomagajo le svojim rojakom stavkarjem. Brez posebnega medsebojnega dogovora se je torej uveljavilo pravilo, **SVOJI ZA SVOJE**.

Prispevki, ki jih je prejel naš odbor v Clevelandu, bilo v gotovini ali blagu, so bili skoro izključno od Slovencev, namenjeni slovenskim stavkujočim rudarjem, njihovim ženam ter deci. Prispevke je naš odbor prejemal od vseh, neglede na versko ali politično pripadnost, in razdeljeni so bili po istem pravilu, kot že naglašeno prej.

Odmevi iz Ohija in Penne, ki gredo za tem da diskreditirajo pomožno akcijo SNPJ., izhajajo iz strankarskih predsodkov ter osebnih mrženj. Ta malkontentni element, vsaj v Ohiju, skuša ustvariti mnenje,

Za OHIO V nedeljo 29. aprila ob 2. popoldne v
vzhodni slovenski dvorani v Boydsvillu, BRIDGE-
PORT, konferenca soc. klubov in društ. Izobraževalne akcije J.S.Z.

da se podpora deli samo slovenskemu članstvu SNPJ., člane drugi narodnosti pa se prezira. Pravijo, oziroma na ves glas vpijejo, da se bi morala nabrana podpora deliti vsem članom SNPJ. enako, neglede na narodnost ali stopnjo pomankanja. To bi bilo izvedljivo le, če bi imeli na razpolago namesto pol drug sto za bojov obleke in poldrug tisoč v gotovini vsaj par milijonov v gotovini.

Kdo je zbral skupaj teh deset tisočakov, nekoliko ton obleke in živil pod okriljem SNPJ.? Ali so jih zbrali skupaj Hrvatje? Čehi? Poljaki? Slovaki? Ali so jih prispevali Slovenci? Ali so ti prispevki prišli skupaj potom rednega ali izrednega asesmenta SNPJ.? Če bi, tedaj bi kritiki imeli pravico zahtevati — toda ne toliko kot sedaj, ampak, da se podpora deli PROPORCIONALNO.

V fond SNPJ. za stavkarje so prispevala skoro izključno slovenska društva. Iz raznih dopisov razvidimo, da so tista njena društva, v katerih dominira kaka druga narodnost, poslala prispevke drugam, ne pa skozi gl. urad S. N. P. J.

V Clevelandu so v ta fond prispevala tudi slovenska društva drugih organizacij, in prispevala so za slovenske rudarje. Vsi tisti, ki kritizirate delitev, si zapomnite:

Od vse nabrane podpore, ki je šla skozi naš odbor, je bilo prispevano najmanj 98 odstotkov od Slovencev. Precejšen njen del so prispevali rojaki ter slovenska društva, katera ne pripadajo SNPJ.

Vsa ta podpora je bila deljena tudi med druge narodnosti, in to v veliko večji meri, kot pa so v naših

akcijah sodelovale ali pa prispevale vanjo. Torej kaj hočete več?!

Ti spori, ki so jih gotovi nezadovoljneži pognali v javnost, niso v čast nikomur in le pokazujejo, da je med Jugoslovani še vedno vse preveč balkanizma, pravičnosti in razsodnosti pa veliko premalo. Mar ni resnica, da druge narodnosti podpirajo v prvi vrsti svoje rojake? Kako morete potem zahtevati večkratno podporo za stavkarje ene narodnosti na račun kake druge?

Solidarnost delavstva se ne neguje na način kakršnega se poslužujete. Železne pete kapitalizma se delavstvo ne bo rešilo z medsebojnim vzplamtevanjem strasti, mrženj ter predsodkov, ampak z razumom v znamenju sloge.

Za pomožni stavkovni odbor clevelandske federacije S. N. P. J., *Anton Garden, Edward Branisel, Louis Zorko.*

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Včasih se dogodi, da se kak dopisnik zelo potoži, ako ni njegovo poročilo objavljeno v tednu v katerem ga je poslal, ali v izdaji naslednji teden.

Mnogokrat se dogodi, da je nam to pri najboljši volji nemogoče. Pripeti se, da imamo dopisov in poročil toliko, da bi z njimi lahko napolnili list od prve do zadnje strani. Umevno je, da jih mora vsled tega precej izostati, včasih tudi taki, ki so nujni. Prosimo prizadete, da to upoštevajo ter nam take neprilike oproste, ker smo proti njim v danih okoliščinah brez moči.

Slovenskemu ženstvu v CHICAGU naznanjam, da je

ANTOINETTE BEAUTY PARLOR

sedaj pod mojim vodstvom. Priporočam se vam vsem za naklonjenost in vam zagotavljam najboljšo postrežbo. Stalne odjemalke so deležne ZNIŽANIH CEN. Izvršujemo vse v to stroko spadajoče posle. Edina slovenska firma te vrste v Chicagu.

Permanent waving, marcelling, finger and water waving, etc.

Naslov: 3525 W. 26th Street, Chicago, Ill., Telefon, Crawford 1031.

FRANCES A. TAUCHAR, lastnica.

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

se priporoča rojakom v Ameriki za vse finančne transakcije.

Njene ameriške zveze so:
1.) S. N. P. J. v Chicagu. 2.) Amalgamated Trust and Savings Bank, Chicago, Ill., 111 West Jackson Blvd. 3.) Amalgamated Bank of New York, 11—15 Union Square, New York. 4.) Frank Sakser State Bank, New York.

Hranilne vloge obrestuje

nevezane po 5%
vezane po 7%

Denar za našo banko se lahko pošlje eni teh bank s pristavkom:

Na račun Zadružne banke, (On account of Zadružna Banka), Ljubljana, Jugoslavia

Zadružni banki pa je treba sporočiti, koliko in kam se je denar nakazal in kakšnemu namenu naj služi. Obračajte se v vseh bančnih in podobnih poslih na naš zadružni zavod.

NASELBINI BARBERTON IN RITTMAN ZA STAVKARJE.

BARBERTON, O. — Slovenska naselbina tega okrožja je podvzela akcijo za gmotno pomoč premogarnem SKUPNO. Prvi sestanek je sklicalo druš. "Triglas" št. 48 SNPJ., ki se je vršil dne 28. februarja v dvorani društva "Domovina".

V tej pomožni akciji za naše boreče se brate premogarje so sodelovale sledeče barbertonske organizacije: društva št. 48, 73, in 626, vsa od SNPJ.; druš. št. 44 JSKJ.; št. 28 SDZ.; št. 110 KSKJ.; št. 61 SSPZ.; samostojno društvo "Domovina"; klub št. 232 JSZ.

Pomagala je tudi naselbina Rittman. Tu objavljamo imena vseh, ki so darovali v naš stavkovni sklad, potem pa bom navedel še druga pojasnila. Prispevali so:

Klub št. 232 JSZ. \$10; Po \$5: Jos. Petrich, Neimenovan. Po \$3: Družina John Garbor, Frank Carr. Po \$2: John Balant, John Vadnar, Joseph Lipovac, Joseph in Mrs. Valenčič, John in Mrs. Debeve, August Mesler, Matt Kopač, Frank Steblaj, Frank Mezich, Purgar, Jos. Vidergar, John Spetič. Louis Novak \$1.65. Po \$1.50: Frank Poje, Steve Stonich. Po \$1: Albina Poljanc, Anton Troha, Frank Sterle, John Belčič, Joe Lukežič, Joe Richter, John Mramor, Frank Doles, Anton Stritar, Jacob Zalar, Luka Može, Joseph Konestabo, Andrew Bombach, Louis Semrov, Joseph Hiti, Frank Gorjup, Anton Čekada, Jerry Zupc, Frank Capan, Frank Virant, Frank Močilnikar, Frank Merkun, Frank Grim, Anton Zagar, Joseph Jankovich, Joseph Jerman, Frank Likovich, Jerry Penko, John Lintel, Matt Mihelčič, John Jenc, John Bolha, Joseph Smuk, Matt Usnik, Anton Devjak, Joseph Jerman ml., John Zupc, Jerry Muhich, Frank Boh, John Jankovich, Agnes Jankovich, George Sonoff, John Gorenc, Matt Platnar, Martin Zelenznikar, Jacob Matozelj, Frank Smuk, Louis Križaj, Anton Križaj, Joseph Sustaršič, Frank Tonja, Rudolf Zgainer, Frank Markovich, Anton Misič, Frank Troha, Steve Trenta, Rudolf Knaus, John Meglich, John Krašovec, Frank Šega, Frank Mihelčič, John Rupert, John Otoničar, Max Axner, Jennie Troha, Anton Ogrič, Milan Kezele, John Smerdel, Joseph Znidaršič, M. Močnik, Ant. Pozninovich, Joseph Fabri, Joseph Hiti, Joseph Lah, Anton Gradišar, Anton Ošaben, Anton Valenčič, Frank Ambrožič, Frank Čič, Frank Spetič, John Ujčič, Agnes Lužar, John Černe, August Maver, John Stražišar, Gregory Porok, Louis Rebernak, Lawrence Frank, Paul Anton, Ignac Knaus, Joseph Gabrovšek, Joseph Beščak, Angela Penko, Joseph Lekšan, Louis Arko, Mike Janeš, John Misich, John Klančar, Andrew Ule, Paul Palčič, Mike Centa, Anton Okolish, Andrew Blazich, Mike Škerl, Anton Rozman, Valentine Rozman, Helena Kuralt, Mary Debevec, Joseph Čič, Joseph Mekina, George Lautar, Fred Udovič, John Podlipec, Louis Repar, Anton Kaluža, Josephine Platnar, Frank

Kranz, Frank Platnar. Po 50c: Anton Gerbec, Frank Fister, Frank Beg, Jacob Sabec, Frank Terhlen, Anton Steblaj, Jennie Škerl, Anton Ozbolt, Adolf Arko, John Stražišar, John Stopar, Frank Zakrajšek, Joseph Skraba, Frances Skubelj, Anton Jakich, Frank Serjak, Anton Kranjc, John Cimperman, Joseph Župi, Ivan Skraba, Frank Oceppek, Apolonija Likovich, Stanley Kalčič, Joseph Rogelj, John Župi, Frank Znidaršič, John Rogelj, John Zalar, Andrew Serjak, Jera Podpečnik, Frank Jevnikar, John Rataj, Frank Zgajnar, Jernej Gerbec, John Gerbec, James Kunstek, Anton Gradišar, Gen. Beker, Jerry Sterle, Anton Stopar, Frank Tancek, Frank Smole, Joseph Ujčič, Jernej Zakrajšek, Margaret Grimšič, John Ujčič, Anton Gerbec, Louis Martich, Frank Žabkar, Joseph Usnik, Joe Mačerol, Frank Zupc, Louis Skubic, Joe Meglič, Anton Jerina, John Verda, Helena Košir 40c. Po 25c: Louis Brus, Jera Zakrajšek, Frances Maček, Frank Kramar, Joseph Šega, Johana Lužar, Anton Rozman, Joseph Makovec, Jim Sajaboh, Harry Brown, John Nagi, Andrew Grimsich. Po 20c: John Drobnič, Joseph Zibley

Rittman, Ohio. — Joe Polsek \$5. Po \$2: Peter Palčič, John Zdravje, Anton Pečnik, Joe Janežič, At. Rica, John Fidel, Mike Semich, Valentine Hiti \$1.25. Po \$1: Stefe Stefanik, Mike Kavljia, Ignac Hudja, John Drobnič, Neimenovana, Anton Ogrič, Matt Zeleznik, John Puželj, Chas. Dormish, Joe Ujčič, Anton Menart, Louis Hogod, Mike Golob. Po 50c: Frank Bajc, Anton Kuček, Frank Zagar. Anton Sulek 25c.

Skupno je bilo nabranega \$244.45. Sodelovalo je v akciji osem podpornih društev in barbertonski socialistični klub, katerega člani so v polni meri vršili svojo dolžnost. Vsota je bila sorazmerno razdeljena sodelujočim društvam, da jo pošljejo glavnim uradom svojih jednot in zvez v svrhu za katere je bila zbrana. Tako npr. je odposlal naš socialistični klub \$27.16, torej vsoto ki je odpadla nanj, tajništvu JSZ. v stavkovni fond za premogarje. Tri prej označena društva SNPJ. so poslala glavnemu uradu SNPJ. v isti namen svoj delež \$81.48 in enako so storila vsa druga društva, ki so označena društva SNPJ. so poslala glavnemu uradu SNPJ. v isti namen svoj delež \$81.48 in enako so storila vsa druga društva, ki so označena v uvodu.

V imenu kluba št. 232 JSZ. se vsem darovalcem iskreno zahvaljujem. — John Jankovič.

NAROČITE "NEW LEADER"!

Če hočete biti točno poučeni o delavskem gibanju v tej deželi, naročite angleško socialistično glasilo "New Leader". Več sto slovenskih in drugih jugoslovanskih delavcev ga že prejema. Naročite si ga tudi vi. Stane \$2 letno. Naročnino sprejema "Proletarec".

Društvo "Sosedje",

št. 449, S. N. P. J.

vabi
rojače
—na—

SPOMLADANSKO VESELICO

ki jo priredi v soboto 14. aprila 1928 v

**Masarykovi šolski dvorani, S. 57th Ave. in W. 22nd Pl.,
CICERO, ILLINOIS.**

Vstopnina 50c za osebo.

Igral bo izborni "Cardinal Colegians orkester"

Torej, ne pozabite, v soboto pred Belo Nedeljo in pridite vsi, prvovrstna zabava za vse. ODBOR.

IZ UPRAVNIŠTVA.

Ali je vaš klub JSZ., ali društvo, že poslalo naročilo za prvomajsko številko "Proletarca"? Mogoče, da niste prejeli pisma. Razpravljajte o stvari vseeno. Od zadnjega izkaza so naročila po 50 izvodov: druš. "Slovenski napredek", Klein, Mont.; št. 48 SNPJ., Barberton, O.; št. 124 SNPJ., Forest City, Pa. Po 25 izvodov: žensko društvo "Nada" št. 102 SNPJ., Chicago, Ill.; št. 315 SNPJ., Canton, O.; št. 115 SNPJ., Joliet, Ill.; št. 209 SNPJ., Nokomis, Ill.; št. 27 SNPJ., Frontenac, Kans.; št. 81 SNPJ., Red Lodge, Mont.; št. 6 SNPJ., Morgan, Pa.; klub št. 41 JSZ., Clinton, Ind.; št. 268 SNPJ., Ely, Minn. Po 10 izvodov: druš. "Kras" SNPJ., Muddy, Ill.; klub št. 50 JSZ., Virden, Ill.; št. 13 SNPJ., Bridgeport, O.; št. 295 SNPJ., Bridgeville, Pa.; št. 198 SNPJ., Willard, Wis. Po 5 izvodov: John Pungartnik, Port Washington, Wis.; Ludvik Medveshek, 5 izvodov za v stari kraj; Anton Ausich, 4 izvide.

Na drugi strani platnic je nekoliko opisa o vsebini v prihodnji prvomajski številki. Uredništvo nas zagotavlja, da napravi od svoje strani vse kolikor more, da pride med naše delavstvo zopet list, ki je nam vsem v ponos. Pisatelj Ivan Vuk nam piše med drugim: "Vaši uspehi, kar se tiče izdajanja 'Proletarca' in koledarja, so res — oprostite — zavidanja vredni..." Za uspeh prvomajske številke so potrebna gmotna sredstva, kajti brez teh je ne moremo izdati v obsežni obliki ter z mnogimi ilustracijami. Gmotna sredstva dobimo z naročili, oglasi ter prispevki v podporo. Predvsem je nam za naročila, kajti trudimo se zato, da ljudstvo list čita. Vsakdo lahko pomaga, da se majsko številko čim bolj razširi. Vprašajte prijatelje, da se nanjo naroče. Nihče ne bo odrekel tako male vsote. Ako bi se hoteli naši čitatelji potruditi toliko, da bi

dobil vsaki povprečno vsaj enega naročnika na prvomajsko številko, bi to povečalo njeno cirkulacijo za par tisoč izvodov. Pošljite nam točne naslove in vsoto, list jim pošljemo mi.

V teh par tednih radi obilice dela upravniku ni bilo mogoče poslati opominov onim katerim je naročnina potekla. Prosimo jih, da jo obnove, ne da bi čakali na naše pismo. S tem bodo pomagali listu in omogočili upravniku porabiti čas v agitaciji za prvomajsko številko.

Seznam poslanih naročnin je objavljen v tej številki. "Proletarec" potrebuje vsaki teden takega. V tej krizi je prizadet bolj kot drugi slovenski listi. Agitatorji in zastopniki, kot naročniki in čitatelji, čemu treba vednih apelov? Tisti, ki agitirajo, jim jih ni treba. Ostale prosimo, da posnemajo druge, in "Proletarec" postane najbolj razširjen slovenski list.

O ZAKLJUČNI PREDSTAVI DRAMSKEGA ODSEKA KLUBA ŠT. 1. J.S.Z.

V nedeljo 8. aprila je dramski odsek kluba št. 1 v Chicagu vprizoril Molierjevo komedijo v treh dejanjih "Zdravnik proti svoji volji". Udeležba ni bila zadovoljiva. Tri sto oseb v taki dvorani je malo. Vzrok je bilo pred vsem to, da še je stvar vršila na veliko nočno nedeljo.

Razpoloženje je bilo zelo dobro. Dohodki so bili z ozirom na udeležbo zadovoljivi. Za našo stvar se je opravilo precej agitacijskega dela.

O igri sami bo poročano več prihodnjič. Naj tu opozorimo, da bomo imeli v torek 1. maja prvomajsko slavnost v dvorani SNPJ., kjer bo na sporedu angleška igra, govori v obeh jezikih, deklamacije, nastopi "Save" in solistov ter druge točke. — P.O.

Pristopajte k
SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI.
Naročite si dnevnik
"PROSVETA".
List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.
Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba
za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

MARTIN BARETINCIC POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

SLOVENSKA PEKARNA

Slovincem in Hrvatom
v North Chicago-Waukegan, Ill.,
priporočamo moderno,
higijenično pekarno

"ROYAL BAKERY"

Gospodinje, vprašajte pri vašem trgovcu
vedno in povsod za kruh iz naše pekarnice.

ANTON F. ŽAGAR,
lastnik

1724 So. Sheridan Rd.

Tel. 5524

North Chicago, Ill.

ANTON ZORNIK HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.
Peči in pralni stroji naša posebnost.
Tel. Irwin 2102—R 2.

CAP'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

L. CAP, lastnik

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Phone Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.

Cene zmerno.

Postrežba točna.

V ŠČIPCI

"PROLETAREC" NAJ "CRKNE"....

Na seji društva SNPJ. je prečitano v navzočnosti 32 članov pismo uprave "Proletarca", v katerem apelira, da se naročimo na prvomajsko izdajo. Prvi član: Predlagam, da naročimo 25 izvodov. — Drugi, tretji, četrti, peti itd., podpirajo. — Oglasi se Jože: "Kaj bi denar stran metali, če ne more tako izhajati, pa naj crkne! Protipredlagam, da prvomajske številke ne naročimo." — Predsednik seje mu vljudno svetuje, naj bo dostojnejši v izrazih. Vpraša trikrat, če kdo podpira protipredlog. Nihče. Ker ni podpiran, ne gre na glasovanje. Glasuje se samo za predlog in proti. Proti ni glasoval nihče, celo Jožetu je omahnila roka. — "Nortsajdar".

"NEPRAVIČNA" DELITEV PODPORE STAVKARJEM.

Šepičev blok: "E, i nam morajo dati, zašto smo člani!"

Nacetovci: "Vi dobivate asesmente in podpore, denar imate, a ne delate za nobeno dobro stvar. Če bi bila na svetu pravica, ne bi smela zgrešiti vaših naslovov..."

Kdor tega ne razume danes, bo morda jutri videl boljše.

"GLAS SVOBODE" — DNEVNIK.

Že tri mesece Bingelj sanja: "Hm-mm-m-mg-mh-moj 'G. S.' postane drugi teden dnevnika." To pripoveduje konduktoru v kari in vsem, ki jih ne zanima. Drugače gre z njegovo novino jako slabo. Sedaj gliha z delegati, da bi kaj storili zanjo na bodoči konvenciji SSPZ. — K. Kmetec.

ZA OBRANO TUJERODNIH.

Generalni štab komunistične Workers Party je zopet izdal navodilo svojim podrejenim: Organizirajte koncile za obrano tujerodcev. Nabirajte prispevke, izvolite svoje ljudi v odbore in se prikazujte kot predstavniki ene tretjine prebivalcev Zedinjenih držav. — Dasi je ameriški svet v takih rečeh neveden, vendar razume, kdaj je kaka akcija resna in kdaj ne. — Peter Pan.

KAKO DOBITI V "PROLETARCU" VEČ PROSTORA?

Pred tedni je bilo pod rubriko "Vščipci" stavljen "uganka" pod gornjim naslovom. Je veliko težja kot so navadne uganke in onih, ki so jo rešili, je malo.

Jos. Očepek, Detroit, Mich., pravi: "Agitatorji in vsi naročniki naj delujejo za razširjanje lista, pa bo postal dovolj obsežen."

Agnes Potočnik, Glencoe, O., pravi: "Čimveč novih naročnikov, timvečji list, toliko več prostora."

J. Gec., Cleveland, O., piše: "Za povečanje 'Proletarca' je potrebno, da mu pridobimo čimveč naročnikov in s tem čimveč dohodkov — šele potem bo lahko izhajal v večji obliki."

Mary Erznožnik, Red Lodge, Montana, piše: "Kako povečati 'Proletarca', to je res uganka, ni pa težka. Več zanimanja zanj, več agitacije in več naročnikov, pa bodo urednikove pritožbe, da ni prostora čisto ponehale. 'Proletarca' lahko na ta način stalno povečamo in urednikove pritožbe o pomankanju prostora bodo izostale; tukaj storimo zanj kolikor največ mogoče, in bomo storili še več."

Obljubljeno knjigo dobi Mrs. Erznožnik.

REV. BOMBAČ IN AVTOMOBILI.

Rev. Bombač v Barbertonu, O., ima več sreče kakor pameti. Svoječasno je dobil v tekmi za naročnike clevelandskemu dnevniku "Plain Dealer" v nagrado lep avto, in sedaj je dobil že drugega, katerega so mu kupili farani ter dali zanj \$1,650. Če bi Bombač ne bil župnik, ampak recimo socialističen uradnik, bi mu očitali celo močnik, kračo in klobaso, toda za župnika ni nobena stvar predobra. Zato mu farani strežejo. "Krivoverec".

ALI IMA LJUBLJANA ŠE UNIVERZO?

Slovenski narod je že mnogokrat ob raznih prilikah protestiral proti baje nameravanemu ukinjenju ljubljanske univerze. Da bo soglasnost popolnejša, so

DR. JOHN J. ZAVERTNIK

ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad, 3724 West 26th Street

Stan 2316 So. Millard Ave., Chicago, Ill.

Tel. na domu Lawndale 6707, v uradu Crawford 2212-2213. Ura-
duje od 2. do 4. pop., izrazmiki torek in petek, in od 6. do 8.
zvečer vsak dan.

Frank Mivšek

COAL, COKE AND
WOOD. GRAVEL.

Waukegan, Ill.

Phone 2726

Tel.: Crawford 2893.

Dr. Andrew Furlan

edini slovenski
ZOBOZDRAVNIK
V CHICAGU

3341 West 26th Street.

Uradne ure: Od 9. do 12. dop., od 1. do 6. popoldne in od
7. do 9. zvečer. Ob sredah od 9. do 12. dop.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot re-
galij, prekoračnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih za-
stav, bodisi slovenskih, hrvaških ali ameriških, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam velike izbore raznih godbenih in-
strumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUM-
BIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter
hrvaških rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav.
Za obilna naročila se toplem priporočam.

se protestiranjem pridružili tudi predstavniki ameriških Slovencev (tisti, katere se je pač pridobilo za to stvar). Če bi mi tukaj hoteli da bi protest kaj zalegel, bi morali poslati novce. Dvajset tisoč dolarjev v pomoč ljubljanski univerzi bi bil še najizdatnejši protest. — *Dijak.*

ALI BODO TUDI V PRVOMAJSKI ŠTEVILKI "VŠČIPCI"?

Tistim, ki to vprašujejo: Najbrž. Morajo pa biti spisani z ozirom na to posebno izdajo. — *Ured.*

KDO PRAVI, DA ČIKAŠKE ČLANICE S.N.P.J. "NE ZNAJO KUhati"?

Na seji druž. "Francisco Ferrer" je baje nekdo trdil, ali so trdili, da sem o čikaških Slovenkah izjavil, da ne znajo kuhati, ergo, konvencija SNPJ. mora iti tja kjer znajo! S to izjavo sem baje prišel na dan na seji druž. št. 1 in ne vem kje še. Le človek, ki je v boju prežet zlobe, se more zatekati k takim izmišljotinam. Tistim, ki jih z veseljem "uživajo" in "prebavljajo", želim dober tek. — *Frank Zaitz.*

KAJ VAM V "PROLETARCU" NAJBOLJ UGAJA?

Kdor odgovori najbolje na gornje vprašanje, dobi celoletno naročino na "New Leader", ki stane \$2. Druga nagrada je knjiga, vredna \$1. Odgovori bodo priobčeni 10. maja.

VELIKONOČNE IZDAJE.

Dobil sem v roke nekaj slovenskih listov velikonočne izdaje. Velik obseg, mnogo oglasov, izrezki, par novic, nič originalnega — nikjer nobene "ambicije". — *Kritik.*

Oglašajte priredbe društev in drugih organizacij v "Proletarcu".

ZAHVALA NAŠIM SODELAVCEM.

Dramski odsek kluba št. 1 se zahvaljuje vsem, ki so na kakršenkoli način sodelovali pri predstavi v nedeljo 8. aprila. Enako se zahvaljuje občinstvu za naklonjenost, ki mu jo je izkazalo s svojimi poseti, in se priporoča zanj tudi v bodoče. — *Odbor.*

SLOVENSKI BEAUTY PARLOR NA WEST SIDE V CHICAGU.

Mrs. Frances A. Tauchar je otvorila na 3525 W. 26th St. v Chicagu damski salon ali Beauty Parlor, kjer bodo v to stroko spadajoča dela opravljale izkušene moči. Mrs. Tauchar zagotavlja vsaki posetnici dober service po nizkih cenah. Patronizirajte njen lokal!

Vsled želodčnih neredov je mного trpel.

"Brooklyn, N. Y., 28. feb. — Vsled dolgotrajnih neredov v želodcu sem veliko pretrpel, od kar pa jemljem Trinerjevo Grenko Vino, je to prestalo in nisem imel neprilike že mesec dni. Vaš, Luigi Aversa." Stotine pisem prihaja vsak mesec s podobnimi izjavami. Trinerjevo Grenko Vino izpolnjuje svoje obljube: izčišča odvodni organizem, pomaga prebavi, neguje tek do jedi, odpravlja zaprtje. Pišite na Jos. Triner Co., 1333 S. Ashland Ave., Chicago, Ill., za BREZPLAČEN VZOREC in priložite 10c za pošljalne stroške.

Kupon za brezplačen vzorec.

Ime
Ulica
Mesto No. 2

VLAGAЈTE TU

kjer so že tri generacije
dovedene k neodvisnosti

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 Blue Island Ave.,

Chicago, Ill.

OTTO KASPAR,
predsednik

Varna banka
za vlaganje va-
šega denarja

Potujte v Jugoslavijo z našim posredovanjem